

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W PLESZEWIE
Z DNIA ROKU

nr. 0006.28.2025

w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu usuwania azbestu z terenu powiatu pleszewskiego”

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2024r., poz. 1907), oraz założeń „ Programu Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009 – 2032 ” przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lipca 2009r. (M.P. Nr 50, poz. 735 z późn. zm.),

Rada Powiatu w Pleszewie uchwała, co następuje :

§ 1

Uchwała się „Program usuwania azbestu z terenu powiatu pleszewskiego”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Pleszewie.

§ 3

Traci moc uchwała Rady Powiatu w Pleszewie Nr XVII/142/2021 z dnia 11 lutego 2021r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu z terenu powiatu pleszewskiego”.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Marian Szlamburski

Radca Prawny

Pz 298/95

(radca prawny)

Naczelnik
Wydziału Ochrony Środowiska

Hanna Korzeniowska

Hanna Korzeniowska

(Naczelnik Wydziału)

U Z A S A D N I E N I E

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia zaktualizowanego **Programu usuwania azbestu z terenu powiatu pleszewskiego**

Niniejszy dokument stanowi aktualizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu pleszewskiego.

Program jest realizowany przez Powiat Pleszewski od 2009r.

Zgodnie z przyjętymi w ww. Programie kierunkami działań, okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu powinna być realizowana przez Powiat co cztery lata.

Ostatnia aktualizacja Programu została opracowana i przyjęta w drodze uchwały Rady Powiatu w Pleszewie Nr XVII/142/21 z dnia 11.02.2021 r.

Znaczna część obowiązującego dotychczas dokumentu zachowuje swoje dotychczasowe brzmienie i jest nadal aktualna. Aktualizacja uwzględnia przede wszystkim wyniki dotychczasowych działań i bieżącą sytuację w zakresie ilości wyrobów azbestowych na terenie poszczególnych gmin powiatu pleszewskiego, nie zmieniając dotychczasowych zasad.

STAROSTA

Maciej Wasielewski

Starosta Pleszewski

**Naczelnik
Wydziału Ochrony Środowiska**

Anna Korzeniowska
Anna Korzeniowska

(Naczelnik Wydziału)

**SEKRETARZ POWIATU
PLESZEWSKIEGO**

Izabela Wnuk
Izabela Wnuk

(Sekretarz Powiatu)

Załącznik nr do uchwały Rady Powiatu w Pleszewie
nr z dnia

**WYDZIAŁ OCHRONY ŚRODOWISKA
STAROSTWA POWIATOWEGO W PLESZEWIE**

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
Z TERENU POWIATU PLESZEWSKIEGO**

Listopad 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka azbestu i wyrobów zawierających azbest.....	3
3. Obowiązujące akty prawa dotyczące azbestu.....	5
4. Procedury bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.....	8
5. Występowanie azbestu na terenie Powiatu Pleszewskiego.....	14
6. Środki finansowe niezbędne do realizacji Programu.....	18
7. Kierunki działań w celu usunięcia wyrobów zawierających azbest.....	19
8. Załączniki.....	20

1. Wstęp

Opracowanie stanowi aktualizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu pleszewskiego.

Zgodnie z przyjętymi w ww. Programie kierunkami działań, okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu powinna być realizowana przez Powiat co cztery lata.

Ostatnia aktualizacja Programu została opracowana i przyjęta w drodze uchwały Rady Powiatu w Pleszewie Nr XVII/142/21 z dnia 11.02.2021 r.

Znaczna część obowiązującego dotychczas dokumentu zachowuje swoje dotychczasowe brzmienie i jest nadal aktualna. Aktualizacja uwzględnia przede wszystkim wyniki dotychczasowych działań i bieżącą sytuację w zakresie ilości wyrobów azbestowych na terenie poszczególnych gmin powiatu pleszewskiego.

2. Charakterystyka azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Azbest jest ogólną nazwą sześciu różnych minerałów z grupy serpentynitów i amfiboli, występujących w postaci włóknistych skupień.

Największe znaczenie przemysłowe ma azbest serpentynowy (chryzotylowy) tworzący cienkie włókna w serpentynitach o grubości do 0,1 μm . Są one odporne na działanie wysokiej temperatury, czynników chemicznych oraz na ścieranie. Włókna te nadają się do tkania i spłśniania. Chryzotyl źle przewodzi ciepło i elektryczność. Występuje głównie w Kanadzie (Qebek), Rosji (Ural, Sajany), USA, RPA, Zimbabwe i na Cyprze. Azbest wykorzystywano do wyrobu ubrań ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów izolacyjnych a także niepalnych materiałów budowlanych takich jak płyty azbestowo-cementowe i kanały wentylacyjne.

Azbesty amfibolowe (amostytowy, krokidolitowy, antofylitowy, aktynolitowy, tremplitowy) są znacznie mniej rozpowszechnione. Występują głównie w RPA, Zimbabwe, Mongolii. Ze względu na dużą kwasoodporność używane były w przemyśle chemicznym oraz do wyrobu ciśnieniowych rur kanalizacyjnych i wodociągowych.

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do eksploatacji. Niewielkie ilości występują na Dolnym Śląsku jako zanieczyszczenie złóż innych surowców mineralnych takich jak: melafir, gabro, ruda niklu, magnezyt.

Azbest był szeroko stosowany w budownictwie i przemyśle w latach 70-tych XX wieku. Ze względu na swoje zalety, tj. odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów,

elastyczność, dobre właściwości mechaniczne i małe przewodnictwo cieplne wykorzystywany był jako cenny surowiec do produkcji około 3 tys. różnych wyrobów przemysłowych. W Polsce z azbestu produkowano głównie materiały budowlane, takie jak płyty dachowe i elewacyjne, rury wodociągowe i kanalizacyjne, kanały wentylacyjne i instalacyjne.

Produkcja płyt azbestowo cementowych na ziemiach polskich rozpoczęła się w 1907 roku i trwała do roku 1998. Po 1945r. na teren Polski sprowadzono 2 mln. ton azbestu, z którego w większości wyprodukowano materiały budowlane. Szacuje się, że na terytorium Polski znajduje się ok. 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest, z czego 14,9 mln ton, to płyty azbestowo- cementowe. Płyty takie gdy są w dobrym stanie technicznym i nie są poddawane działaniom mechanicznym nie stanowią zagrożenia zdrowia. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza, wyroby z azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Na występowanie zagrożenia wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien, ich stężenie oraz czas trwania oddziaływania na organizmy żywe. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które wniknęły do płuc oraz fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Włókna cienkie o średnicy poniżej 3 μm przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grubsze o średnicy powyżej 5 μm zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotyli o większej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikają do obwodowych części płuc. Największe zagrożenie stanowią włókna respirabilne, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Charakteryzują się długością większą od 5 μm i grubością mniejszą niż 3 μm , a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3:1. Pomimo wyznaczenia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu (1000 włókien/ m^3 powietrza sr./dobę) nie można określić dawki progowej pyłu jako czynnika chorobotwórczego. Długotrwałe narażenie na działanie pyłu azbestowego może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy),
- łagodnych zmian opłucnowych,
- raka płuc (nowotwór złośliwy),
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej (nowotworów o wysokiej złośliwości).

Najgroźniejsza jest emisja włókien azbestowych do otoczenia podczas eksploatacji płyt azbestowo-cementowych w złym stanie technicznym (popękanych) oraz podczas ich

czyszczenia i demontażu bez odpowiednich zabezpieczeń.

Nie stwierdzono natomiast szkodliwości azbestu zawartego w wodzie pitnej przesyłanej rurociągami wykonanymi z azbestu. W związku z powyższym zastępowanie rur azbestowo-cementowych rurami bezazbestowymi powinno odbywać się sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub awarii.

Trwałość wyrobów azbestowo-cementowych jest znaczna, szacowana na co najmniej 30-60 lat. Zależy ona od warunków eksploatacji. Czynniki zmniejszającymi trwałość wyrobów azbestowych są kwaśne deszcze i czynniki mechaniczne. Niezależnie od szacowanych okresów trwałości wyrobów azbestowych, w miarę upływu czasu narasta problem pogarszania się ich stanu technicznego. Pod wpływem rozpowszechnienia wiedzy na temat szkodliwości azbestu obecnie czynione są działania na rzecz właściwego stosowania i egzekwowania bezpiecznych metod eksploatacji, usuwania, transportu i unieszkodliwiania odpadów powstałych z tych wyrobów.

3. Obowiązujące akty prawa dotyczące postępowania z azbestem.

3.1. USTAWY

- *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 1680).*

Ustawa wprowadziła zakaz importu do Polski oraz produkcji i obrotu wyrobami zawierającymi azbest. Zgodnie z tą ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych na terytorium Polski została zakończona do 28 września 1998r., a z dniem 28 marca 1999r. wprowadzono zakaz obrotu takimi materiałami.

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2023r. poz. 1587 ze zm.).*

W ustawie ustalono zasady postępowania z odpadami, zapewniające ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska. Określono w niej obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów. Reguluje całokształt tematyki odpadowej, w tym zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów.

- *Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (tekst jedn. Dz. U. z 2025r., poz. 418).*

Ustawa regulująca zagadnienia związane z budownictwem, m. in. dotyczące zmiany pokrycia dachowego.

- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jedn. Dz. U. z 2025r. poz. 647 ze zm.).*

W ustawie określono zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów.

W ustawie azbest został wyszczególniony jako substancja szczególnie szkodliwa dla środowiska, która nie może być wprowadzana do obrotu oraz ponownie wykorzystywana.

3.2. ROZPORZĄDZENIA

- Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca 1996r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 231).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla środowiska pracy (Dz. U. z 2018r., poz. 1286).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7.10.2016r. w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów (Dz. U. z 2016 r., poz.1742).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (tekst jedn. Dz. U. 2015r., poz. 1450).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. W sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz.1126).

3.3 PROGRAMY

- *Program Oczyszczenia Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* uchwalony przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009r., zmieniony uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010r.

Utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14.05.2002r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Określa jednak nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m. in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Realizuje wnioski zawarte w Raporcie z realizacji w latach 2003 – 2007 Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski poprzez wprowadzenie priorytetowych zadań legislacyjnych, uruchomienie wsparcia finansowego dla działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz usprawnienie systemu monitoringu realizacji Programu.

- *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego*, przyjęty uchwałą Nr XXXVII/889/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 października 2017 roku.

Przyjęty dokument stanowi aktualizację poprzedniego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego” przyjętego uchwałą Nr XXVIII/389/08 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27.10.2008 r.

W Programie zostały określone zadania, które przyczynią się do zrealizowania głównego celu - doprowadzenia do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa wielkopolskiego, poprzez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie.

4. Procedury bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

W celu bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest opracowano 6 procedur uwzględniających aktualne przepisy prawa oraz uwarunkowania lokalne Powiatu Pleszewskiego.

Grupa I

Procedury obowiązujące właścicieli i zarządców obiektów, instalacji i urządzeń zawierających azbest.

PROCEDURA 1

Procedura dotyczy bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Zakres procedury obejmuje okres posiadania, budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – niezależnie od ich wielkości lub stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest. Właściciel lub zarządca ma obowiązek sporządzenia w jednym egzemplarzu „Ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik nr 1 do niniejszego programu), który zachowuje się przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej oceny – kolejne kontrole wykonuje się w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Wyroby, które posiadały lub posiadają widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Właściciel lub zarządca zobowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, której wyniki powinny służyć do sporządzenia stosownej informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Osoby prawne mają natomiast obowiązek składania tych informacji do właściwego marszałka województwa (załączniki nr 2 i 3 do opracowania). Powyższe informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest.

Ponadto właściciel lub zarządca ma obowiązek:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym (załącznik nr 6 opracowania),
- opracowania i wywieszenia instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,

- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowania planu kontroli jakości powietrza (jeżeli występują wyroby zawierające azbest tzw. „miękkie” lub jeśli istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska), a wyniki kontroli uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

PROCEDURA 2

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów. Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac. Właściciel lub zarządca przed rozpoczęciem prac powinien udostępnić informacje lub dokumenty mogące służyć do identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach. Powinny być one uwzględnione przy zawieraniu umowy na wykonanie prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac.

Właściciel lub zarządca budynku, w terminach określonych aktualnie obowiązującymi przepisami prawa, dokonuje zgłoszenia planowanego remontu właściwemu staroście lub prezydentowi miasta na prawach powiatu. W przypadku konieczności uzyskania pozwolenia na budowę - składa wniosek o wydanie pozwolenie na budowę.

Po dokonaniu obowiązków formalno-prawnych, dokonuje się wyboru wykonawcy prac, z którym zawierana jest umowa na realizację tych prac. Właściciel lub zarządca jest zobowiązany do poinformowania mieszkańców/użytkowników obiektu o usuwaniu niebezpiecznych materiałów i sposobie zabezpieczenia.

Po wykonaniu robót właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac świadectwa czystości powietrza, a następnie przechowywać je przez okres o najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją obiektu.

Grupa II

Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

PROCEDURA 3

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych usuwania wyrobów zawierających azbest lub ich zabezpieczenia. Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wytwórcą odpadów jest wykonawca prac polegających na usuwaniu/ zabezpieczeniu wyrobów zawierających azbest. Na podstawie informacji i dokumentów uzyskanych od właściciela obiektu dokonywana jest identyfikacja rodzaju i ilości azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia stosownej umowy. Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami i powinien zawierać:

- określenie stanu środowiska, w tym strefy przyszłych prac,
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „ocenę” stanu,
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- określenie rodzajów i metod pracy,
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczania uwalniania się pyłu azbestu do powietrza.

Wykonawca prac ma obowiązek przeszkolenia wszystkich osób pozostających w kontakcie z azbestem. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami, przez uprawnioną do takiej działalności instytucję i potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem.

Wykonawca jest zobowiązany do dokonania zgłoszeń przystąpienia do prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu, w terminach określonych w przepisach prawa.

Dla prawidłowości obrotu odpadami niebezpiecznymi wytwórca odpadów przygotowuje właściwe dokumenty: kartę przekazania odpadu, kartę ewidencji odpadów.

Celem zapewnienia odpowiedniego składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem.

PROCEDURA 4

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest będących w odniesieniu do ustawy o odpadach – wytwórcami odpadów niebezpiecznych.

Zakres procedury obejmuje okres od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku (terenu), instalacji z pozostałości azbestu.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania techniczne:

- nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem i utrzymanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontaż całych wyrobów, bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to możliwe,
- prowadzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,
- składowanie na tej samej zmianie roboczej, usuniętych odpadów zawierających azbest, po ich szczelnym opakowaniu, na miejscu tymczasowego magazynowania odpadów,
- codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń – z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu lub na mokro. Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

Dla usuniętych odpadów azbestowych oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, właściwe dla azbestu, stosuje się: kartę ewidencji odpadu oraz kartę przekazania odpadu.

Grupa III

Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

PROCEDURA 5 – dotycząca przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania podczas przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Zakres procedury obejmuje działania począwszy od wpisu do rejestru prowadzonego przez Marszałka

Województwa, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady, aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do składowania odpadów zawierających azbest.

Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę.

Do obowiązków prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu,
- oznakowanie pojazdu tablicą „ODPADY”,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu odpadów niebezpiecznych, spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Grupa IV

Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

PROCEDURA 6

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania podczas składowania na składowisku odpadów lub w wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Zarządzający składowiskiem odpadów może rozpocząć działalność polegającą na prowadzeniu składowiska odpadów po uzyskaniu kolejno:

- 1) pozwolenia zintegrowanego;
- 2) pozwolenia na użytkowanie składowiska odpadów;
- 3) decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów.

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających

azbest należą:

- przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- potwierdzenie na karcie przekazania odpadu przyjęcia partii odpadów na składowisko,
- sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,
- składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,
- zapewnić deponowanie odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia odpadów,
- wykorzystać racjonalnie pojemność eksploatacyjną składowiska.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami. Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów. Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien uzyskać zgodę właściwego marszałka województwa na zamknięcie składowiska.

5. Występowanie azbestu na terenie Powiatu Pleszewskiego.

5.1. Ilość wyrobów zawierających azbest wyliczona na podstawie danych przekazanych przez Gminy Powiatu Pleszewskiego.

Gmina	Miejscowość	Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]	Razem [Mg]		
Chocz	Brudzewek	98,640	1 890,354		
	Chocz	254,594			
	Kuźnia	76,075			
	Piła	144,033			
	Nowolipsk	144,835			
	Nowy Olesiec	97,320			
	Stary Olesiec	247,335			
	Józefów	160,480			
	Nowa Kaźmierka	115,402			
	Stara Kaźmierka	54,345			
	Kwileń	278,319			
	Niniew	218,976			
	Dobrzyca	Czarnuszka		65,580	2 959,985
		Dobrzyca		511,529	
Fabianów		110,489			
Galew		450,180			
Gustawów		44,985			
Izbiczno		92,77			
Karmin		210,750			
Karminiek		111,409			
Karminiec		100,957			
Koźminiec		200,657			
Lutynia		62,755			
Nowy Karmin		40,275			
Polskie Olędry		337,545			
Ruda		39,135			
Sośnica		180,430			
Sośniczka		31,364			
Strzyżew		118,043			
Trzebin		157,622			
Trzebowa		93,510			
Gołuchów		Bielawy	92,895	6 442,376	
	Bogusław	34,185			
	Bogusławice	174,600			
	Borczysko	76,650			
	Cieśle	103,290			
	Czechel	285,540			
	Czerminiek	210,405			

	Gołuchów	749,839	
	Jedlec	719,743	
	Kajew	219,805	
	Karsy	263,629	
	Kościelna Wieś	784,857	
	Krzywosądów	228,314	
	Kucharki	478,662	
	Kuchary	863,879	
	Macew	203,910	
	Pleszówka	169,297	
	Popówek	128,980	
	Przekupów	85,845	
	Szkudła	176,823	
	Tursko	163,336	
	Wszolów	157,227	
	Żychlin	70,665	
Czermin	Broniszewice	645,874	3 052,110
	Czermin	234,692	
	Grab	258,428	
	Łęg	177,350	
	Mamoty	16,245	
	Pieruchy	262,274	
	Pieruszyce	177,802	
	Psienie Ostrów	92,031	
	Skrzypnia	114,563	
	Strzydzew	338,351	
	Wieczyn	308,523	
	Żale	66,435	
	Żegocin	206,330	
	Żbiki	153,212	
Gizałki	Białobłoty	206,153	2 529,949
	Czołnochów	69,401	
	Dziewiń Duży	52,980	
	Gizałki	386,213	
	Gizałki - Las	25,200	
	Kolonia Obory	214,046	
	Kolonia Ostrowska	114,501	
	Krzyżówka	104,198	
	Leszczyca	66,510	
	Nowa Wieś	23,507	
	Obory	17,288	
	Orlina Duża	57,630	
	Orlina Mała	59,370	
	Ruda Wieczyńska	209,327	
	Studzianka	12,820	
	Szymanowice	209,789	
	Świerczyna	88,805	

	Tomice	188,820	
	Tomice - Młynik	3,750	
	Toporów	107,310	
	Wierzchy	174,915	
	Wronów	137,416	
Miasto i Gmina Pleszew	Baranówek	0	4 539,424
	Borucin	120,105	
	Bógwidze	94,740	
	Bronów	66,480	
	Brzezcie	156,525	
	Chorzew	26,700	
	Dobra Nadzieja	100,530	
	Folusz	15,645	
	Grodzisko	265,305	
	Janków	48,825	
	Korzkwy	80,640	
	Kowalew	247,215	
	Kuczków	192,810	
	Lenartowice	181,155	
	Lubomierz	196,900	
	Ludwina	55,080	
	Łaszew	19,530	
	Marszew	87,153	
	Nowa Wieś	59,820	
	Pacanowice	258,780	
	Pardelak	0	
	Piekarzew	169,935	
	Pleszew	1011,686	
	Prokopów	68,550	
	Rokutów	252,585	
	Sowina	94,680	
	Sowina Błotna	120,870	
	Suchorzew	150,370	
	Taczanów Drugi	101,025	
	Taczanów Pierwszy	40,485	
	Tomaszew	0	
	Turowy	10,500	
	Zawady	29,430	
	Zawidowice	138,420	
	Zielona Łąka	76,950	
OGÓLEM			21 414,20

Przyjęto że 1 m² płyty azbestowo-cementowej falistej i płaskiej waży 0,017 Mg

5.2. Analiza kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest.

Pod pojęciem „usuwania” azbestu rozumie się: demontaż, transport oraz unieszkodliwianie odpadów azbestowych wykonywane poprzez składowanie na odpowiednio przygotowanych składowiskach. Koszty usuwania wyrobów zawierających azbest zmieniają się tak, jak koszty pracy, transportu i unieszkodliwiania odpadów. Cena takich usług uzależniona jest m.in. od ilości występujących wyrobów zawierających azbest, wysokości na jakiej będą prowadzone prace, ciężaru płyt, sposobu ich mocowania, stanu technicznego wyrobów oraz konieczności stosowania dodatkowych zabezpieczeń.

Koszty wykonania usługi polegającej na demontażu, transporcie i unieszkodliwianiu materiałów azbestowych wyliczono na podstawie aktualnych cen rynkowych.

Wynosi on około 1200,00 zł brutto za demontaż, transport i unieszkodliwienie 1 Mg wyrobów zawierających azbest oraz około 700 zł brutto za odbiór, transport i unieszkodliwienie 1 Mg wyrobów zawierających azbest. Przyjmując łączną masę pokryć dachowych zawierających azbest zinwentaryzowanych na terenie powiatu pleszewskiego oraz średnią cenę za unieszkodliwienie 1 Mg pokrycia dachowego zawierającego azbest, poniżej wyliczono szacunkowy koszt unieszkodliwiania wyrobów azbestowych na terenie powiatu pleszewskiego:

$$21\ 414,20\ \text{Mg} \times 1200\ \text{zł/Mg} = 25\ 697\ 040,00\ \text{zł brutto}$$

W przypadku realizacji Programu w wariantcie wyłącznie odbioru wyrobów azbestowych od właścicieli nieruchomości (koszt demontażu po stronie właściciela) szacunkowy całkowity koszt odbioru wyniósłby:

$$21\ 414,20\ \text{Mg} \times 700\ \text{zł/Mg} = 14\ 989\ 940,00\ \text{zł brutto}$$

Zarówno pierwszy i drugi wariant jest bardzo kosztowny, w całości bez możliwości pokrycia przez budżety poszczególnych gmin oraz budżet powiatu. W związku z tym realizacja Programu musi zostać rozłożona na lata i musi odbywać się przy znacznym współudziale środków zewnętrznych.

6. Środki finansowe niezbędne do realizacji Programu.

Źródłami finansowania działań związanych z usuwaniem azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministerstwa Rozwoju i Technologii, środki własne jednostek samorządowych (w szczególności budżety gmin i budżet powiatu), środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz środki własne właścicieli nieruchomości. Finansowanie Ochrony Środowiska regulują przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, która dopuszcza przeznaczanie środków na przedsięwzięcia związane z gospodarką odpadami. Zgodnie z ww. ustawą zadania te mogą być finansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz przez powiaty i gminy, do których zadań własnych należy finansowanie ochrony środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansując przedsięwzięcia udzielają dotacji, pożyczek oraz przekazują środki finansowe na podstawie umów cywilnoprawnych.

Możliwość finansowania zadań związanych z usuwaniem azbestu stwarza również Bank Ochrony Środowiska S.A., który jest bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. Współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Finansowanie tego typu zadań odbywa się w drodze kredytowania inwestycji.

Jako źródło finansowania zadań wskazano również Ministerstwo Rozwoju i Technologii jednak środki z Ministerstwa mogą zostać przeznaczone wyłącznie na działania edukacyjno-informacyjne lub przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.

Powiat Pleszewski w latach 2009-2024 w ramach realizacji przedmiotowego Programu usunął około 4 007 ton pokryć dachowych zawierających azbest, za łączną kwotę 1 401 513,83 zł (z czego 1 282 497,13 zł tj. 91,5 % pochodziło z dotacji WFOŚiGW w Poznaniu).

7. Kierunki działań w celu usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Pleszewskiego.

Lp.	Zadanie	Realizacja	Czas realizacji
1.	Coroczna aktualizacja bazy danych.	gminy	Zadanie ciągłe
2.	Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami azbestowymi oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania.	powiat, gminy	Zadanie ciągłe
3.	Usunięcie wyrobów zawierających azbest z nieruchomości będących własnością gmin: a) wyrobów zawierających azbest posiadających I stopień pilności usunięcia lub uszkodzone na skutek zdarzeń losowych. b) wyrobów zawierających azbest posiadających II stopień pilności usunięcia. b) wyrobów zawierających azbest posiadających III stopień pilności usunięcia	gminy	2025-2032
4.	Usunięcie wyrobów azbestowych z nieruchomości prywatnych: a) wyrobów zawierających azbest posiadających I stopień pilności usunięcia lub uszkodzone na skutek zdarzeń losowych. b) wyrobów zawierających azbest posiadających II stopień pilności usunięcia. b) wyrobów zawierających azbest posiadających III stopień pilności usunięcia	właściciele nieruchomości, gminy, powiat	2025-2032
5.	Bieżący monitoring realizacji programu.	powiat	Zadanie ciągłe
6.	Okresowa weryfikacja i aktualizacja programu	powiat	Co 4 lata

8. Załączniki:

Załącznik nr 1 - Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Załącznik nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest.

Załącznik nr 3 - Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania

OCENA

STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:Numer działki ewidencyjnej²⁾:Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:Ilość wyrobów⁴⁾:Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	

13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieuzyskane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

- Stopień pilności I** od 120 punktów
wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie
- Stopień pilności II** od 95 do 115 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku
- Stopień pilności III** do 90 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejscowość, data)

.....
(adres lub pieczęć = adresem)

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- ²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- ³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i łączniki azbestowo-cementowe.

- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.

⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m^2 , m^3 , mb).

⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać "pierwsza ocena".

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:

.....

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

.....

3. Rodzaj zabudowy³⁾:

4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:

5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:

6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:

7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:

8. Stopień pilności⁷⁾:

9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu:

b) data ostatniej aktualizacji:

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

.....

.....

(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciemnych,
- papier, tektura,

- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),

- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,

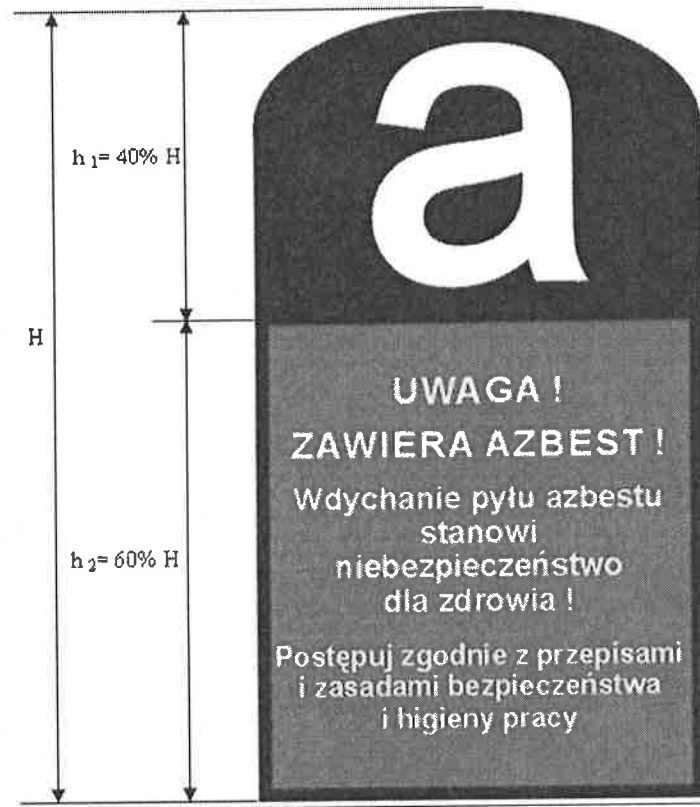
– inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".